

Asiel en migratie : een cruciaal sociaal vraagstuk !



Sedert de oorlog in Syrië uitbrak en zeker sinds 2015 is Europa verwickeld in een onthaalcrisis van vluchtelingen. Een deel van de mensen die hun toevlucht in België zoeken, worden mensen “zonder papieren”. Ze delen het lot van werknemers die zich soms al heel lang in een uiterst problematische administratieve situatie bevinden. Hun situatie weerspiegelt meer fundamentele kwesties: die van de (internationale) solidariteit en van de verhouding van België tot conflicten in de wereld (en tot de economische en geostrategische belangen die ons land verdedigt); die van de migratiestromen en de antwoorden van de arbeidswereld op sociale dumping; die van de politieke antwoorden die almaar meer naar rechts opschuiven en die geleidelijk de verworvenheden van de universele mensenrechten afbreken. De brandende actualiteit van september en oktober 2017 zet ons ertoe aan om de stand van zaken op te maken van de situatie die we in Brussel ondervinden: over de aan de gang zijnde hervormingen van de wet (asielrecht, bescherming van uitgebuite werknemers, huisvesting, verblijfs- en arbeidsvergunning) en de grote uitdaging van de strijd voor de gelijkheid: die van werknemers onderling, of ze nu wel of geen papieren hebben. De actualiteit drukt ons nogmaals met de neus op de feiten: de strijd voor de rechten van de migranten-werknemers en de werknemers zonder papieren is eveneens een vakbondsstrijd...

1. De situatie in Brussel in de herfst van 2017

1.1. Mensen zonder papieren

Ze zouden met meer dan 150.000 op Belgisch grondgebied zijn, waarvan 100.000 in Brussel. Zonder wettig verblijf werken ze in de grijze zone en... in angst. Zij renoveren onze metrostations, doen verhuizingen, werken op bouwerven, verzorgen onze zieken, houden onze kinderen bij, wassen af, poetsen ...

Het gaat om afgewezen asielaanvragers, economische vluchtelingen, buitenlandse studenten die in België verblijven, werknemers van wie de verblijfs- en de arbeidskaart verlopen zijn... Mensen die door hun administratieve situatie in een moeilijke positie verkeren zijn verplicht "low profile" te blijven ten aanzien van hun werkgevers, en werken vaak in omstandigheden die uit een ander tijdperk lijken te stammen. Hun fundamentele rechten worden met voeten getreden (huisvesting, fatsoenlijk werk, gezondheid, waardig leven, onderwijs,...). Deze situatie treft vrouwen en mannen, gezinnen met kinderen en soms zelfs (niet-begeleide) minderjarigen.

Dit leidt tot een informele economie die teert op de administratieve onzekerheid van meer dan 100.000 werknemers en die een neerwaartse druk uitoefent op de lonen en de arbeidsvoorwaarden van iedereen. Daar komen vanzelfsprekend geen sociale zekerheidsbijdragen aan te pas. Een groot deel van ons huidig economisch model baseert zich op deze praktijken, in de marge van al onze verworven rechten.

1.2. Het Maximiliaanpark

In de loop van de zomer van 2015, in het kielzog van de oorlog in Syrië¹ en in Irak, ontstond er in het Maximiliaanpark² in het hart van Brussel een ernstige onthaalcrisis van de vluchtelingen. Bij gebrek aan aangepaste onthaalstructuren zagen honderden vluchtelingen zich gedwongen om op enkele meters van de dienst Vreemdelingenzaken te kamperen, in afwachting van de indiening van hun asielaanvraag...

Sedert de zomer van 2017 is het Maximiliaanpark opnieuw de plek waar zogenaamde "transitmigranten" (op weg naar het Verenigd Koninkrijk) halthouden. Zij bevinden zich in een uiterst penibele situatie. Het park biedt geen schuilplaats tegen de regen, en er zijn onvoldoende sanitaire voorzieningen, ook al heeft de Stad Brussel er onlangs enkele toiletten en waterpunten geplaatst. Elke nacht slapen er heel wat mensen in de open lucht.

Op 10 oktober hebben 7 organisaties (samen met de Franstalige commissie voor juridische bijstand van het gerechtelijk arrondissement van Brussel) zich verenigd om op "eenvoudige en begrijpelijke wijze een antwoord te bieden op de behoeften van de aanwezige migranten in Brussel". Zij richtten een humanitaire hub op, waar elke organisatie actief is op zijn domein. Het doel: een vrijplaats waar vrouwen, mannen en kinderen vinden wat ze nodig hebben (voedsel, gezondheidszorg, psychologische begeleiding, informatie, eerstelijns juridisch advies door advocaten van de balie van Brussel, enz.)³

¹ In 2017 is de oorlog in Syrië zijn zevende jaar ingegaan. Deze oorlog lijkt eindeloos en wordt gekenmerkt door massale gruweldaden. De oorlogsjaren hebben meer dan 400.000 doden veroorzaakt. De Syrische vluchtelingencrisis is de belangrijkste sinds de Tweede Wereldoorlog, met meer dan 11 miljoen vluchtelingen en binnenlandse ontheemden.

² "Le jour de la condamnation de la Belgique par la CEDH, des familles européennes de nouveau à la rue", 8 juli 2015, <https://www.cire.be/presse/communiqués-de-presse/le-jour-de-la-condamnation-de-la-belgique-par-la-cedh-des-familles-europeennes-de-nouveau-a-la-rue-communique-du-8-juillet-2015> .

³ "7 organisations ouvrent un "hub humanitaire" pour les migrants à Bruxelles" <https://www.cire.be/presse/communiqués-de-presse/7-organisations-ouvrent-un-hub-humanitaire-pour-les-migrants-a-bruxelles-cp> .

Dokters van de Wereld (een van de ngo's die zich gedwongen zag om de plichten van de falende staat op zich te nemen) publiceerde op 18 oktober een petitie. "Vandaag worden in het Maximiliaanpark en de Brusselse straten elke dag migranten in de boeien geslagen. 15% zijn vrouwen. Vandaag zijn het de buurtbewoners en burgers die zich gastvrij opstellen, daar waar onze overheid faalt. Het zijn de onthaalgezinnen die ons tonen dat er een alternatief is voor angst en wantrouwen"⁴.

Op 23 oktober 2017 gaf de Brusselse gemeenteraad groen licht voor de huur van een gebouw van Citydev in Haren als antwoord op de humanitaire nood en om een escalering van de situatie te voorkomen. De Stad stelde dit gebouw ter beschikking aan verenigingen die bereid waren om de winteropvang van de migranten te organiseren. Op termijn is dit gebouw van ongeveer 3.600 m² voor de sloophamer bestemd. Het gebouw is beschikbaar van 1 november 2017 tot 30 april 2018 met een tijdelijke huurovereenkomst. Op hetzelfde moment klaagde de oppositie in het federale Parlement de inertie van de regering aan die het Gewest aan zijn lot overliet...

1.3. Repressie

Al maandenlang worden steeds meer mensen zonder papieren aangehouden tijdens controleacties op het openbaar vervoer. Soms worden ze zelfs gearresteerd in hun woonplaats. Vaak gaat het om de woordvoerders en opinieleiders die vervolgens worden uitgewezen.

Ook in het Maximiliaanpark vinden er regelmatig arrestaties plaats. Documenten en getuigenissen bewijzen dat er becijferde doelstellingen zijn voor deze arrestaties⁵. Tussen september en midden oktober 2017 zouden er 251 aanhoudingen hebben plaatsgevonden wat leidde tot de opsluiting van 150 personen zonder geldige verblijfsvergunning.⁶

Op 7 september 2017 werd een belangrijke ethische grens overschreden. Na afloop van een onderhoud met de ambassadeur van Soedan in Brussel kondigde de Staatssecretaris van Asiel en Migratie Theo FRANCKEN aan dat Soedan "laissez-passer"-documenten zou uitreiken. Die zijn noodzakelijk voor de repatriëring van de Soedanese onderdanen die werden aangehouden in het Maximiliaanpark en omgeving. Er werd eveneens een Soedanese delegatie naar Brussel gestuurd om de aangehouden personen te identificeren, omdat zij "ten alle tijden over het recht beschikken om een asielerzoek in te dienen". Maar Soedan is berucht voor overtredingen van de mensenrechten⁷. Tegen president Omar EL-BECHIR loopt zelfs een arrestatiebevel van het Internationale Strafhof voor oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid.

Na de arrestaties die sindsdien hebben plaatsgevonden verklaarden 3 van de 20 Soedanezen in het gesloten Centrum van Vottem dat ze minderjarig zijn.

Op 19 oktober 2017 heeft de Rechtbank van Eerste Aanleg van Luik bevestigd dat het beleid van de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie betreffende de Soedanese ballingen onwettig is, want in strijd met artikel 3 van de Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens (dat foltering en onmenselijke behandelingen verbiedt).

⁴"Geachte Premier", 18 oktober 2017, <https://www.doktersvandewereld.be/geachte-premier> .

⁵ "Documenten en getuigenissen bevestigen de hypothese onder de vorm van "quota's" van arrestaties in het Maximiliaanpark. De PS vraagt om PV's van politievergaderingen te zien", 29 oktober 2017, <http://plus.lesoir.be/121847/article/2017-10-29/des-quotas-darrestation-au-parc-maximilien-jambon-nie-la-polemique-continue> .

⁶ "Minderjarigen in de gesloten centra", 17 oktober 2017, <http://plus.lesoir.be/119862/article/2017-10-17/des-mineurs-detenus-dans-des-centres-fermes> .

⁷ "Brief over de mensenrechtensituatie in Soedan, voorafgaand aan 33e zitting van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties", 8 september 2016, <https://www.hrw.org/news/2016/09/08/ngo-letter-regarding-human-rights-sudan> .

Theo FRANCKEN lijkt het asielbeleid geval per geval te willen toepassen op basis van de herkomst van de aanvrager. Op 27 oktober verklaarde de N-VA-staatssecretaris dat België het asielverzoek van de Catalaanse onafhankelijkheidsleider Carles PUIGDEMONT (op basis van bedreigingen van vervolging en risico op onrechtvaardig proces⁸) in overweging kon nemen, terwijl dezelfde Staatssecretaris werd veroordeeld omdat hij humanitaire visa weigerde af te leveren aan twee Syrische families uit Aleppo die de oorlog wilden ontvluchten...

2. De wetwijzigingen (huisvesting, asiel, verblijf, werk, sancties)

2.1. De anti-kraakwet en het recht op huisvesting

Op 5 oktober 2017 werd het wetsvoorstel (Open VLD) "betreffende het onrechtmatig binnendringen in, bezetten van of verblijven in andermans goed" door de Kamer van Volksvertegenwoordigers goedgekeurd. De bezetting van gebouwen werd tot dan toe behandeld als een puur burgerlijke materie (verordening tussen burgers). Deze nieuwe wetgeving bestraft de bezetting van lege gebouwen.

Op die manier bevoorrecht de federale wetgever het recht op eigendom (art. 3 van de Grondwet) ten opzichte van het recht op huisvesting (art. 23 van de Grondwet). De overheid straft niet alleen wie op zoek is naar een dak boven zijn hoofd, maar treft ook de vakbonden. Een bedrijfsbezetting kan immers evengoed onder deze wet vallen...

Merk op dat in Brussel het bezit van een lege woning tegelijkertijd een administratieve overtreding is ⁹!

We wijzen er tenslotte op dat de burgemeester van Etterbeek, Vincent DE WOLF, een origineel en moedig initiatief heeft genomen door een (leeg) privégebouw op te eisen voor de bewoners (zonder verblijfsvergunning) van een onbewoonbaar verklaard pand. Op 21 juli 2017 werden de bewoners, voor het merendeel leden van het Collectief "La Voix des Sans-Papiers", gehuisvest in een leegstaand gebouw (voor een tijdelijke bezetting van drie maanden).

Ondertussen pleitte de MR, de politieke partij van VINCENT DE WOLF, voor een wet tegen de bezetting van gebouwen...

⁸ "De Belgische staatsman die asiel aan Puigdemont aanbiedt werd veroordeeld omwille van het weigeren van asiel aan een Syrische familie terwijl een vonnis hem ertoe verplichtte". Cf. RTBF, "Asile en Belgique pour Puigdemont: les propos de Theo Francken font bondir Madrid" gepubliceerd op 29 oktober 2017 om 21u10 URL : https://www.rtf.be/info/monde/detail_asile-pour-puigdemont-les-declarations-de-theo-francken-font-bondir-madrid?id=9750022 .

⁹ De Brusselse Huisvestingscode , "HOOFDSTUK III - Straffen voor leegstaande woningen" bepaalt in Artikel 20. § 1 - "De eigenaar of houder van een zakelijk hoofdrecht die een gebouw dat bestemd is voor de huisvesting van een of meer gezinnen of een deel ervan laat leegstaan, zoals bepaald in artikel 15 van deze Code, begaat een administratieve overtreding.", <http://www.slrp.irisnet.be/professionnels/reglementation/code-bruxellois-du-logement-exigences-elementaires-securite-salubrite-equipement/code-bruxellois-du-logement> . en "Kraken, een misdrijf?", De Brusselse Bond voor het Recht op Wonen, de nieuwe wet betreffende "het onrechtmatig binnendringen in, bezetten van of verblijven in andermans goed", 18 oktober 2017, URL: <https://medium.com/bbrow/kraken-een-misdrijf-901775659bcb> .

2.2. Verblijf en asiel: wetsontwerpen Francken

In twee wetsontwerpen (nr. 1548 en 2549) van 22 juli 2017¹⁰ heeft de federale regering zich gewaagd aan de omzetting van de Europese richtlijnen over migratie (verblijf en asiel). **Deze twee "ratjetoe" teksten (400 bladzijdes in totaal) bevatten beschikkingen die in strijd zijn met de fundamentele principes van het internationale recht van de mensenrechten.** Zo maakt het nieuwe vage criterium "risico op vluchten" het mogelijk om asielzoekers (of iedere persoon in onregelmatige situatie) in een gesloten centrum te zetten. Deze twee wetsontwerpen beschouwen alle asielzoekers meteen als potentiële fraudeurs. Zij hebben tot doel om opsluiting en uitzetting te vergemakkelijken, en dreigen te leiden tot een systematische opsluiting aan de grens. Verder brengen zij de naleving van het non-refoulementprincipe¹¹ en het opschortende karakter van het beroep ernstig in gevaar.

Op 19 oktober 2017 hebben deze wetsontwerpen, die in het Parlement gestemd moesten worden, een negatief advies gekregen van de Privacycommissie¹² (advies dat over het algemeen wordt gevolgd). Niettemin werd de tekst goedgekeurd in de Commissie, meerderheid tegen oppositie (met de onthouding van SP.a) op 25 oktober 2017, na verwerping van alle wijzigingsvoorstellen van de oppositie. De teksten die in commissie zijn goedgekeurd moeten het onderwerp zijn van een debat in plenaire vergadering. De wetsontwerpen kunnen, met of zonder wijzigingen, worden goedgekeurd, en in theorie zelfs verworpen tijdens de plenaire vergadering. De talrijke protesten die deze teksten uitlokten (van het middenveld, de Privacycommissie, de UNHCR en de oppositie vanuit het parlement) zullen misschien leiden tot een beroep tot vernietiging voor het Grondwettelijk Hof...

2.3. Gecombineerde vergunning (verblijf en werk)

Er is een samenwerkingsovereenkomst tussen de deelstaten en de federale staat in de maak. Dit akkoord beoogt de oprichting van één loket, één procedure en een gecombineerde vergunning (verblijf en arbeid), in overeenstemming met de Europese richtlijnen¹³. Door de achterstand van twee jaar in de omzetting van deze richtlijnen werd een advies goedgekeurd dat in hoogdringendheid werd uitgebracht door de **Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ESRBHG), op 19 oktober 2017.**

¹⁰ Wetsontwerp ter wijziging van de wetten van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied voor vreemdelingen en van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers wordt besproken in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Deze tekst zet de richtlijnen 2013/32/UE en 2013/33/UE om. Deze instrumenten stellen een gemeenschappelijke asieregeling op. Deze garandeert een uitvoerige en efficiënte evaluatie van de behoeften van internationale bescherming. Beide richtlijnen voorzien in een gelijke behandeling in de volledige Unie. Maar het wetsontwerp zal de mogelijkheden om asielzoekers in hechtenis te nemen die hun aanvraag na hun toegang op het grondgebied hebben ingediend, aanzienlijk verhogen.

¹¹ Het wezenlijke element van het vluchtelingen- en asielstatuut is de bescherming tegen de terugkeer naar een land waar de betrokkene redenen heeft om vervolging te vrezen. Deze bescherming komt tot uiting in het principe van non-refoulement dat in ruime mate door de Staten wordt aanvaard. De juridische grondslag van het non-refoulement principe wordt in verschillende internationale instrumenten betreffende de vluchtelingen op universeel en regionaal niveau bepaald. Op universeel niveau gaat het om de Conventie van 1951 betreffende het statuut van de vluchtelingen dat in paragraaf 1 van artikel 33 bepaalt: "Geen der Verdragsluitende Staten zal, op welke wijze ook, een vluchteling uitzetten of terugleiden naar de grenzen van een grondgebied waar zijn leven of vrijheid bedreigd zou worden op grond van zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging", Bron: nota betreffende non-refoulement, ec/scp/2, UNHCR, 23 augustus 1977, URL

¹² "Migration: la Commission vie privée buse le projet de loi de Francken", Le SOIR, 17 oktober 2017

<http://plus.lesoir.be/119701/article/2017-10-17/migration-la-commission-vie-privee-buse-le-projet-de-loi-de-francken> .

¹³ Het ontwerp van samenwerkingsakkoord en het voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met dit samenwerkingsakkoord beogen de gedeeltelijke omzetting van de richtlijn 2011/98/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de instelling van één enkele aanvraagprocedure voor een gecombineerde vergunning voor onderdanen van derde landen om te verblijven en te werken op het grondgebied van een lidstaat, voor wat betreft de bevoegdheden van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het advies van de **ESRBHG** benadrukt dat "Het Gewest zich van de middelen zou kunnen voorzien voor een beheer van de economische migratie in functie van de Brusselse realiteit, zonder zich achter de greep van het federale niveau op de verblijfskwesties te verschuilen."¹⁴

De gecombineerde vergunning heeft slechts betrekking op een gedeelte van de economische migratie uit derde landen (deze i.v.m. het beheer van de als kwetsbaar erkende beroepen waarvan het statuut bovendien precair is, zoals wordt aangetoond door de regularisatie door arbeid van 2009). De Raad benadrukt eveneens het verzoek voor de integratie van werknemers zonder papieren in onze rechtstaat (zonder evenwel voor personen zonder papieren een specifieke categorie in het arbeidsrecht te creëren). "De invoering van de procedure, het enig loket en de enige verblijfs- en werkvergunning had hiertoe de gelegenheid kunnen zijn," onderstreept het advies. De Raad herinnert er bovendien aan dat de asielaanvragers met vergunning C op termijn werknemers zonder papieren worden, gelet op het beperkt aantal dossiers dat door het CVGS wordt aanvaard.

2.4. "Sanctierichtlijn" (sancties tegen frauderende werkgevers)

Meervoudige onderaanbesteding vormt een reëel probleem: aan het einde van de keten bevinden zich vaak werknemers en werkneemsters die zich door hun verblijfstatuut in een preciaire situatie bevinden, slachtoffers van de uitbuiting door weinig scrupuleuze werkgevers. Soms kennen de opdrachtgevers de situatie, in andere gevallen niet. Zo ontstaat een echte informele economie. Bij overheidsaanbestedingen kunnen we gerust spreken over verduistering van publiek geld.

De Richtlijn 2009/52/CE van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 ("Sanctierichtlijn") die minimumnormen voorziet voor de sancties en de maatregelen tegen de werkgevers van onderdanen uit derde landen zonder verblijfsrecht, werd op 11 februari 2013 omgezet in Belgisch recht. Maar de toepassing van deze Richtlijn is niet operationeel. De omzetting waarborgt geen doeltreffende klachtenmechanismen (wat nochtans een vereiste is van artikel 13 van de Richtlijn, die de Lidstaten aanspoort om deze mechanismen op te zetten).

Op die manier mist de **Sanctierichtlijn**, die *gedeeltelijk* omgezet werd naar Belgisch recht, doel: de malafide werkgevers bestraffen. Tot nu toe werd geen enkele klacht voor uitbuiting geregistreerd. Dit is zeer logisch, aangezien een werknemer zonder papieren die een klacht voor misbruik indient in een gesloten centrum dreigt gezet te worden met het oog op zijn uitwijzing! Daarom is het essentieel **deze leemte in te vullen en om de Richtlijn die streeft naar volle rechten op vlak van bescherming volledig om te zetten**. Artikel 13 van bovenvermelde richtlijn voorziet een voorlopige verblijfsvergunning tijdens de duur van de procedure en het herstel van rechten.

België zou zich kunnen baseren op de praktijk van andere landen. Frankrijk is pionier op dit gebied. Een prefectorale circulaire regulariseert het verblijf van werknemers die collectief een situatie van misbruik durven aan te geven (wat eveneens voorzien is in de Sanctierichtlijn).

Het Gemeenschappelijk Vakbondsfront ACV en ABVV en de Coördinatie van werknemers zonder papieren voorzien een ontmoeting met het Kabinet van de minister van de werk, Kris Peeters, om een manier te vinden om de **"opsplitsing arbeid/verblijf" ongedaan te maken**.

Hoewel de omzetting van de *Sanctierichtlijn* federale materie is, is het binnen de gewesten eveneens belangrijk om wetten te voorzien voor de regularisatie op basis van arbeid, zoals in

¹⁴ Advies "arbeidsvergunning verblijfsvergunning" van de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 19 oktober 2017: <http://www.esr.irisnet.be/adviezen/adviezen-van-de-raad/par-matiere/economie/a-2017-070-esr/view>

Frankrijk waar het volgende principe wordt gehanteerd: "Als een persoon zonder papieren een arbeidsverhouding via eender welk rechtsmiddel kan bewijzen, wordt hij of zij geregulariseerd."

3. Verzet

De bezettingen van lege gebouwen door mensen zonder papieren dienen niet alleen als oplossing voor **huisvestingsproblemen**. Deze bezettingen brengen eveneens de strijd van mensen zonder papieren voor **regularisatie** onder de aandacht.

Georganiseerd in **collectieven** overkoepeld door de **Coördinatie van mensen zonder papieren**, wordt de strijd van mensen zonder papieren ondersteund door **verenigingen, vakbonden en burgers** (van wie er velen sinds 2015 actief zijn het **Burgerplatform voor steun aan vluchtelingen**). Het ABVV ondersteunt het collectief "la Voix des Sans-papiers". Op hun beurt verzamelen deze collectieven, verenigingen en vakbonden zich in **Platform voor ondersteuning van mensen zonder papieren**.

De strijd voor de effectieve erkenning van de rechten van mensen zonder papieren organiseert zich, ondanks de repressie die regelmatig leidt tot de arrestatie (en soms de uitwijzing) van de leiders van de sans-papiers bewegingen.

We herinneren eraan dat collectieven, verenigingen en burgers zich verzetten tegen de gedwongen uitwijzingen in vliegtuigen die klaar staan om te vertrekken als daad van burgerlijke ongehoorzaamheid¹⁵. Net als de klokkenluiders zijn zij het doelwit van gerechtelijke procedures die als doel hebben om "kettingreacties" te vermijden...

4. De migratieproblematiek is in de eerste plaats een sociaal vraagstuk

De migranten die in België aankomen zijn zeer vaak werknemers op zoek naar werk. Zij ontvluchten ellende, honger, vervolgingen, oorlog, de gevolgen van bezuinigingsplannen van de internationale financiële instellingen, van het handelsbeleid van de EU en, steeds vaker, de gevolgen van de klimaatveranderingen... Eens in België, is hun hindernisloop de afspiegeling van politieke keuzes.

Migratie is een tijdloos sociaal fenomeen¹⁶. **Volledig open of volkomen gesloten grenzen bestaan niet!** Het gaat om een ingesteldheid. Migrant zijn in Europa verre van talrijk: zij vertegenwoordigen slechts 6% van de vluchtelingen in de wereld, de enorme meerderheid onder hen bevindt zich in de armere landen. België ving in 2015 (het jaar van de zogenaamde "vluchtelingencrisis" die een onthaalcrisis was) minder asielzoekers op (35.476) dan in 2000 (42.691), recordjaar waarin geen sprake was van "vluchtelingencrisis"... Het gaat dus zeker niet om een niet een "invasie"¹⁷.

¹⁵In augustus 2016 vond een gewelddadige poging tot uitwijzing plaats van een persoon zonder papieren aan boord van een vlucht van België naar Kameroen. Uit protest weigerde de meerderheid van de verontwaardigde passagiers te gaan zitten. De uitwijzing werd geannuleerd maar 6 personen worden nu vervolgd door de correctionele rechtbank van Brussel. België heeft besloten om zijn gerechtelijk apparaat in te schakelen tegen deze personen die solidair gereageerd hebben op het lijden van een menselijk wezen. Naar aanleiding van deze gebeurtenis, lanceren burgers en verenigingen de campagne: "Expulsion violente: Je ne la boucle pas".

¹⁶ "Pour la justice migratoire", campagnedossier van CNCD-11.11.11, Brussel, juni 2017, 47 blz.

¹⁷ CIRE heeft in 2016 een voortreffelijke campagne gelanceerd over de 10 voornaamste veroordelen tegen vluchtelingen <https://www.cire.be/sensibilisation/outils-pedagogiques/refugies-etrangers-petit-guide-anti-prejuges> .

De Europese Commissie herinnert eraan dat ons werelddeel **15 miljoen migranten tegen 2050 nodig heeft teneinde de daling van de demografie te compenseren en zijn economisch en sociaal model te behouden.**

Maar in plaats van zijn internationale verplichtingen na te komen, volgen België en de Europese Unie een xenofobe logica: het probleem wordt op de grenzen van de Europese Unie afgewenteld. De grenzen van Fort Europa worden versterkt (bijna 600 km muur gebouwd sinds de val van de muur van Berlijn) met als gevolg de dood van meer dan 5.000 mensen in de Middellandse Zee in 2017.

De werknemers zonder verblijfs- en arbeidsvergunning die ondanks alle hindernissen in België zijn toegekomen, bevinden zich in een situatie waar ze gemakkelijk uitgebuit worden, en waar zij in concurrentie worden geplaatst met de andere werknemers die bijdragen aan de sociale zekerheid. **De sociale dumping die eruit volgt benadeelt alle werknemers, met of zonder papieren.** Deze situatie is het gevolg van een beleid dat gevoed wordt door identitair terugplooiën, nationalistische discours en xenofobie, met als voornaamste doelwit natuurlijk de migranten.

5. Krachtlijnen voor de vakbonden

De vakbonden moeten zich meer middelen verschaffen om de mechanismen te stoppen die leiden tot uitbuiting en ongelijkheid. De vakbonden werken nu reeds via verschillende assen op de problematiek van migrantenwerkers en economische migratie (de strijd voor een meer gelijke samenleving, de strijd tegen alle vormen van discriminatie; de eenheid van de werknemers tegen racisme; de solidariteit met de strijd van werknemers zonder papieren, het netwerk met de gespecialiseerde verenigingen...).

De vakbonden moeten de problematiek van de sociale dumping blijven aanpakken door de thematiek van de (alternatieve) regeling van migratie aan te grijpen. Eén van hun prioriteiten is om de versterking van de controle van *arbeidsvoorwaarden* op de politieke agenda te zetten in plaats van de controle van de *grenzen*. De sociale inspectie moet worden versterkt (en er moet een echt klachtenmechanisme komen voor de werknemers zonder papieren die slachtoffer zijn van misbruik) in plaats van de politierepressie gericht op werknemers zonder papieren.

Het asielrecht moet tot elke prijs als een universeel fundamenteel recht verdedigd worden. Als antwoord op de humanitaire urgentie ondersteunen de vakbonden het initiatief van de Stad Brussel en ngo's voor een opvangcentrum voor transitmigranten. Tegelijk moeten ze zich scharen achter de gespecialiseerde verenigingen in hun politiek pleidooi tegen de twee wetsontwerpen die momenteel voorliggen in het parlement, en die de migranten criminaliseren.

De omzetting van de richtlijn die het mogelijk maakt om werkgevers te bestraffen in geval van fraude moet de benadeelde werknemers zonder papieren toelaten een verblijf te verkrijgen in plaats van uitgewezen te worden. Het recht op huisvesting, wat een fundamenteel recht is, moet als zodanig in het Belgische positieve recht beschouwd worden.

Tenslotte verloopt de steun aan de beweging van de strijd voor de rechten van de mensen zonder papieren ook via de deelname aan de campagnes met oog op de verkiezingen, zoals de campagne "Gastvrije Gemeenten" ¹⁸ en de campagne voor migratierechtvaardigheid die door CNCD-11.11.11 worden gecoördineerd.

¹⁸ Gastvrije Gemeenten: voorbereiding van de gemeentelijke interpellaties, CNCD-11.11.11 <https://www.communehospitaliere.be/> .

De mobilisaties van 12 november 2017¹⁹ en van 13 december 2017 (in de marge van de Europese top over de migratie) vormen de volgende belangrijke etappes in de strijd voor regularisatie en tegen sociale dumping.

¹⁹ "Regularisatie van mensen zonder papieren, is meer gelijkheid voor iedereen"
<http://www.fgtbruxelles.be/regulariser-papiers-cest-plus-degalite-toutes/>